

Emojier som parasproglige resurser i skrevet onlineinteraktion

TINA THODE HOUGAARD

ABSTRACT

Denne artikel præsenterer en ny forståelse af emojier, nemlig som en kropsforankret semiotisk resurse. Med afsæt i at se interaktion som en kropsligt funderet udfoldelse og med udgangspunkt i tidligere forskning i 'nyskriftlige' resurser der fungerer som kompensation for det manglende kropssprog, undersøger artiklen hvordan primært emojier kan forstås som erstatning for de parasproglige virkemidler der er fraværende i skriftlig interaktion, dvs. kropsbevægelser, ansigtsudtryk og stemmemæssige forhold. Artiklen giver både et indblik i hvordan emojier virker som præfabrikeret teknologi og system, og et overblik over tidligere forskning i emojiers pragmatiske funktion før den via Peirces tre tegntyper, ikon, symbol og indeks, viser hvordan den fysiske krops sprog manifesterer sig i digitale kropsemojier. Med udgangspunkt i forskning i ansigtsudtryk og tidligere analyser af digital gestik undersøges det hvordan deltagere i forskellige online interaktionssituationer bruger det digitale kropssprog. Der argumenteres for at emojier netop egner sig godt til at formidle følelser og til at guide modtageren i at forstå afsenderens hensigt med det skrevne fordi brugen af emojier og forståelsen af dem er kropsligt funderet. Deltagerne i skrevet onlineinteraktion bruger emojier som kompensation for den parasproglige information fordi emojierne i vid udstrækning ligner og føles som kropslig kommunikation.

EMNEORD: emojier; skriftlig onlineinteraktion; parasprog; mimik; gestik

1 INDLEDNING

Emojier er præfabrikerede billedsymboler der vælges på tastaturet på samme måde som forskellige skrifttyper. Emotikoner og smileyer kan ses som forløbere for emojier (Hougaard 2020). Emotikoner formes vha. tastaturtegn (ASCII-tegn) og står dermed på linjen sammen med den øvrige tekst, fx :- (Dresner & Herring 2010), mens betegnelsen *smiley* kan føres tilbage til 1960'ernes Amerika hvor de gule smileyer bl.a. vandt indpas på T-shirts og badges (Moschini 2016). Selv om emojier ofte betegnes som smileyer (Duncker 2019), repræsenterer de

meget andet end ansigter, fx dyr, naturfænomener, mad, bygninger og flag. Da emojierne kom frem i Vesten i starten af tierne, blev de først set som et ungdomssprogligt fænomen der var med til at gøre kommunikationen overfladisk og doven, men efterhånden er de små tegn blevet accepteret som en integreret del af den multimodale meningsskabelse der foregår i de fleste menneskers daglige digitale sociale praksis, dvs. i digitale beskeder via sms, på Messenger, Instagram etc. Emojiers efterhånden store udbredelse er blevet forklaret på flere forskellige måder: Som en visuel komponent skiller emoji'er sig ud fra teksten ved at kommunikere gennem en anden, mere umiddelbar, modus end sprog idet de "add visual annotations to the conceptual content of a message" (Danesi 2017: 10); emoji'er tiltrækker modtagerens opmærksomhed: "they have more of a referential or pointing function: they draw our attention to a specific idea that the emoji, indirectly, evokes" (Evans 2017: 164), og emoji'er anvendes som en form for faktisk kommunikation idet modtageren af en besked kan indikere aktiv lytning og udtrykke en tilknytning til afsenderen og samtalen ved at bruge emoji'er som minimalrespons (Kelly & Watts 2015); emoji'brug faciliterer "a better calibration and expression of your emotions (...) and leads to greater emotional resonance in the recipient" (Evans 2017: 35), og emoji'er synes også adækvate i situationer hvor følelse og affekt opleves som noget der er svært at sætte ord på, fx kærlighed og sorg (Stark & Crawford 2015, Stage & Hougaard 2018).

Ifølge media richness-teorien er det skriftlige medium forbundet med et mere begrænset udtrykkspotentiale end talen fordi skriften normalt ikke gengiver visuelle sociale tegn som gestik og mimik (Daft & Lengel 1984). Skriftsproget har gennem tiden oftest været brugt til den type kommunikation der er asynkron, monologisk, planlagt og varig. En af skriftens største fordele i forhold til talen er at den er et middel til lagring og overførelse af information på tværs af tid og rum, og på mange måder kan man betragte skrift som mere end blot talegengivelse. Skrift er ikke bundet til situationen som tale er, men med internetets udbredelse fremkommer en ny type skriftlig kommunikation der ganske vist hverken kan beskrives som 'samtaler på skrift' eller 'skrevet talesprog', men hvis frembringelsesvilkår minder om dem for talt interaktion og gør at interaktionen fremstår spontan, situationsafhængig

og dialogisk med skiftende ture. Der er dog visse væsentlige forskelle: Deltagerne kan ikke interagere fuldstændig synkront, og de kan ikke se og høre hinanden. Særligt det sidste vilkår var medvirkende til den kompensationsstrategi der voksede frem med skrevet onlineinteraktion (Hougaard 2004, Androutsopoulos 2011). Ud over stemmebrug, udtale og tonefald fungerer også kroppens bevægelser, dvs. gestik, mimik, blikretning, kropsstilling og -bevægelse som nøgleelementer i ansigt til ansigt-interaktioner (Junge 2019, Due 2016). Sammen med stemmebrug, udtale og tonefald kaldes disse kroppens kommunikative bevægelser for parasproglige virkemidler (Martin & Zappavigna 2019) og betragtes som emotionelle, situative og interpersonelle manifestationer af noget der kan være svært at udtrykke i den kropsløse skrift (Salló 2011, Kendon 2004). Det er oplagt også at se emoji-brugen – og særligt de emojis der har med kroppen at gøre – som en del af denne kompensationsstrategi, dvs. som noget der beriger den ellers 'tynde' eller 'fattige' kommunikationsform. Min undersøgelse af webchatdata indsamlet i 2000 viste et stort antal forskellige former for 'nyskriftlige' virkemidler hvis fremkomst i vid udstrækning kunne relateres til den interaktionssituation hvor deltagerne skrev med hinanden kvasisynkront. Webchat var i høj grad præget af relationskommunikation frem for indholdskommunikation (Watzlawick, Bavelas & Jackson 1967), og flere af virkemidlerne kunne med rette kaldes fatisk kommunikation (Malinowski 1923) fordi de "reflekterede det menneskelige behov for at etablere sociale sammenhænge, for gensidig genkendelse og anerkendelse" (Hougaard 2004: 35).

Emojis er kommunikative tegn fordi de signalerer eller repræsenterer en mening, og det er min centrale påstand i denne artikel at størstedelen af emoji-brugen i skrevet onlineinteraktion er kropsligt funderet og repræsenterer en kropslig betydningsgivelse pga. et samtalemæssigt behov for at lade kroppen komme til orde. Mange emojis (primært kropsemojis, dvs. dem der på en eller anden måde henviser til hele eller dele af kroppen) bruges som parasproglige virkemidler, dvs. som en erstatning for det manglende kropssprog, som virtuel mimik, gestik og stemmebrug. Den parasproglige information i skriftlig onlineinteraktion varetages nu i vid udstrækning af emojis. Fokus i denne artikel er dermed ikke så meget på hvordan teknologien ændrer sproget, men på

hvordan mennesket tilpasser teknologien eller teknologiske resurser til sine behov så den inkluderer den parasproglige del af kommunikationen, hvad jeg udfolder nærmere i analysen af de forskellige virkemidler, primært emojierne.

Efter at jeg har forklaret hvordan emoji'er virker som teknologi og system (afsnit 2) og givet et overblik over tidligere forskning i emoji'ers pragmatiske funktion (afsnit 3), vil jeg med udgangspunkt i data hentet fra webchat, Facebook og Instagram dels vise hvordan parasproglige virkemidler tidligere er blevet brugt i computermedieret kommunikation, dels udfolde artiklens centrale argument for at se emoji'er som kropstegn der peger tilbage på afsenderens krop og kropslighed og gør denne virksom i interaktionen (afsnit 4). De anvendte data er for størstedelens vedkommende hentet fra nogle af mine tidligere undersøgelser af sprogbrugen i skriftlige onlineinteraktion. Webchat-dataene stammer fra den interaktion der opstod i foråret og efteråret 2000 i to chatrum som det daværende TeleDanmark (TDC) faciliterede¹. Facebook-dataene kommer fra to danske facebookgrupper der etableredes i 2015 og fulgte og støttede to børn med kræft og deres familier i sygdomsperioden og efter dødsfaldet². Instagram-dataene er hentet fra opslag fra og kommentarer til DR's børneprogram's instagramprofil @dr_ultra i perioden 1.1.2020-23.1.2020.

2 EMOJIER ER MEDIESPROG

Når vi kommunikerer via digitale medier, bliver vores sprog medialisert, og der opstår medialektter, dvs. sproglige træk der er kendetegnende for og særligt udbredt blandt brugere af digitale dialogmedier (Hjarvard 2007). Ifølge Hjarvard giver ”mediernes tekniske krav, sociale organisering og de forskellige genrers æstetiske normer” (2007: 29) særlige betingelser for sprogbrugen som kan ses på alle sproglige niveauer og kommer til udtryk som fx forkortning, lydstavning og brugen af hashtags (Hougaard & Lund 2019, Berthelsen, Hougaard & Christensen 2019). At supplere sin kommunikation med emoji'er er dog at anvende et medialektalt træk der adskiller sig fra andre medialektale

1 Data er yderligere beskrevet i Hougaard (2004).

2 Data er yderligere beskrevet i Stage og Hougaard (2018).

træk fordi emoji³ er små kolorerede billeder der optræder på linje med den øvrige tekst.

Siden tierne er emoji³ hyppigt blevet brugt sammen med sprogtegn i computermedieret kommunikation (CMC) i elektroniske beskeder og på hjemmesider. Emoji³ fremstod oprindeligt i en opløsning på 12 x 12 pixel, men de nuværende emoji³ er meget mere detaljerede. Emoji³ er sociale og semiotiske mikroteknologiske artefakter hvis hyppighed og anvendelighed⁴ kan forklares med Herring og Dainas ord ”they hit a sweet spot – they are neither too large nor too detailed” (Herring & Dainas 2017: 8). Som meddelelssystem fungerer emojisystemet kun rudimentært og med en del begrænsninger, fx mangler kohæsiionsmekanismer som ord- og sætningskobling (Cohn et al. 2019). Processer og tidsforløb som fx *i går/i morgen/nu* og begreber som *udvikling* og *forandring* er svære at formulere vha. emoji³. Emoji³ er præfabrikerede og rummer dermed ikke samme fleksibilitet som de fleste sprogtegn der kan bøjes (deklination og konjugation). Man kan således hverken sætte en løbe-emoji i datid, bøje den i bestemthed (en løber/løberen) eller udtrykke et præcist genstands- eller ejerforhold vha. emoji³. Følgende spørgsmål ’?’ rummer dermed mange forståelsesmuligheder og kræver en kontekstualisering for at blive mindre flertydigt. I skrevet onlineinteraktion vil en sådan kontekstualisering oftest udfoldes i de foregående eller efterfølgende ture.

Teknologisk kan emoji³ forstås som en font hvor hvert tegn har sin egen kode eller kodesekvens der er fastlagt af Unicodekonsortiet der dermed sikrer at emoji³ kan vises via teknologiske redskaber på tværs af tusinder af sprog. Denne standardisering ligger til grund for forskellige televirksomheder som fx Apples og Samsungs endelige design af hver enkelt emoji³. Emoji³ er i udpræget grad kulturspecifikke. Der er således en overvægt af emoji³ relateret til amerikansk og japansk kultur

3 Artiklen behandler de Unicodeaccepterede emoji³ der indgår i tekster på lige fod med andre tegn, dvs. ikke memojier, animojier, bitmojier og Facebook-avatarer der er udviklet til specifikke kommunikationssituationer eller medier. Animojier er et Apple-produkt der giver mulighed for animerede dyrehoveder hvis udtryk og mimik skabes ved at bruge telefonens kamera. Memojier er personaliserede animojier der skabes ved at animere ens eget hoved i stedet for dyrehoveder. Bitmojier og Facebook-avatarer er en slags personaliserede tegneseriefigurer eller klistermærker.

4 Selvom nyere forskning, fx Hansen & Stæhr (2021), konkluderer at unge ikke bruger emoji³ så meget som før, er det stadig en udbredt kommunikationsform.

fordi de to lande har bidraget mest til udviklingen. Emojiansigterne er ifølge Moschini et kulturelt blend af munden på de amerikanske gule smileyer og øjnene på de japanske kaomojier – ”the locus of facial expressivity” (Moschini 2016: 16). I modsætning til fx bitmojier og Facebook-avatarer kan emojierne ikke ændres og individualiseres så de kommer til at ligne en bestemt person. Denne homogenitet præger sammen med den ensidige kulturelle repræsentation vores emojikommunikation og begrænser vores udfoldelser. Siden 2015 har man dog kunnet bringe repræsentationen af talerens krop tættere på det virkelighedstro ved at kombinere kropsemojier med fem forskellige hudfarver som alternativ til den gule grundindstilling. Dette gøres ved at supplere koden for den valgte kropsemoji med en kode for hudfarve. Som det ses nedenfor, er ’hvid’ defaultfarven i den anvendte Fitzpatrick-skala, hvad der af mange er blevet opfattet som et racialiseret tiltag med en indirekte bekræftelse af ”white supremacy” (Amin 2022: 16).

EKSEMPEL 1: FITZPATRICKS FARVESKALA

Unicodekonsortiet udvider i de årlige opdateringer systemet med nye emojier, og det er muligt at påvirke den proces ved at udforme et detaljeret ”emoji proposal”; eksempelvis det afviste forslag om en emoji med x’er som øjne der bl.a. kunne vise at man er ”slået ud”⁵. I modsætning til en alfabetisk skrift der bygger på det fonetiske princip at hvert tegn svarer til en eller flere lyde der dermed kan være med til at danne et utal af ord, er emoji-systemet meget uøkonomisk. Selv om Unicodekonsortiet på nuværende tidspunkt har godkendt knap 4000 emojier, er det stadig forsvindende lidt i forhold til antallet af ord i fx den danske Retskrivningsordbog⁶. I forhold til et ideografisk system som emoji-systemet rummer et fonetisk sprogsystem næsten uanede muligheder for sammensætninger og nydannelser og er dermed både meget dynamisk og tilpasningsdygtigt som kommunikationsmiddel, en slags ’open-source’-projekt.

5 Se hele forslaget her: <http://www.unicode.org/L2/L2019/19303-face-with-x-eyes.pdf>.

6 I 2024 var antallet af ord i Retskrivningsordbogen 64.000.

Længere tekster bestående udelukkende af emoji'er forekommer oftest som kunstprodukter⁷. Under coronapandemien kunne følgende budskab dog ses på det sociale medie der dengang hed Twitter:

EKSEMPEL 2: IDEOGRAM-KOMMUNIKATION

Daværende direktør for Sundhedsstyrelsen Søren Brostrøm kommunikerede ofte udelukkende med emoji'er brugt som ideogrammer. Eftersom emoji'er opererer med minimal grammatisk kompleksitet, dvs. mere associativt, og hverken læseretning eller emoji'ers grammatik er universel og entydig (Cohn et al. 2019), har han i det valgte eksempel indsat pile for at tydeliggøre læseretningen og ikke mindst den handlingstilskyndelse der ligger i at se en årsagssammenhæng mellem følelsen af utilpashed eller feber (emoji'er med termometer, forbindelse og overophedning) og det at ringe (telefonrørsemoji) til nogen der kan afklare vha. en test eller undersøgelse (reagensglasemoji) om der er symptomer på covid-19, og om indlæggelse (hospitalemoji) er nødvendig. En sådan emoji-kommunikation rummer dog en del underforstået information og kan derfor kritiseres for at være upræcis og indebære en stor risiko for misforståelser.

3 FORSKNING I EMOJIER

Uagtet emoji'ers relativt nylige fremkomst og udbredelse er der allerede mange forskningsvinkler på fænomenet, fx marketing, psykologi, uddannelse, sundhedskommunikation, jf. review af Bai et al. (2019). I

⁷ Forsøg på kunstnerisk emojiudfoldelse er fx Emoji Dick, Pinocchio og Alice i eventyrland skrevet med emoji'er.

det følgende fremhæver jeg kun relevant kommunikations- og sprogforskning.

3.1 *Emojiers pragmatik og semantik*

Emojier kan forekomme alle steder i digitale tekster der understøtter emoji-formatet⁸, men der er en tendens til at de primært optræder i slutningen af ytringer – både som markør af sætningsgrænser og som afslutning af hele beskeder (Cramer, Juan & Tetreault 2016). I en undersøgelse af 6.461 indlæg på mediet WhatsApp viste Androutsopoulos (2018) at emojier (især ansigtsemojier) er den hyppigste måde at afslutte et indlæg på idet knap en fjerdedel af alle undersøgte indlæg sluttede med en emoji mens kun knap 10 pct. endte med et punktum. Den indlægsfinale position er også den mest almindelige placering for emotikoner (Provine, Spencer & Mandell 2007, Skovholt, Grønning & Kankaanranta 2014). Emojier betragtes dog ikke som neutrale grammatiske markører som fx punktum, men snarere som ”an emotionally charged form of punctuation” (Dürscheid & Siever 2017) der giver betydning til den foregående sætning i stil med udråbstegn og spørgsmålstegn.

Mange emojier udfører en slags ”affective labor” (Stark & Crawford 2015: 4) og forbindes da også ofte med følelser og humør (Hougaard & Rathje 2018, Kelly & Watts 2015), heraf navnet humørikoner. En del af forskningen har afprøvet muligheden for at måle graden af positiv/negativ stemning i tekster (*sentiment analyses*) vha. emojier (An et al. 2018, Quinta et al. 2023, Barbieri et al. 2016, Novak et al. 2015), for emojier formidler affektiv information – ”not enough to alter the valence of the message itself, but enough to alter the intensity of the affect” (Riordan 2017: 355).

Adskillige undersøgelser kommer dog frem til at emojiers overordnede funktion er at anskueliggøre og understrege forståelsen af intentionen i en besked i forhold til den situationsmæssige og interpersonelle betydning (Cramer, Juan & Tetreault 2016, Evans 2017, Herring & Ge-Stadnyk 2023, Kelly & Watts 2015, Pavalanathan & Eisenstein 2016, Provine, Spencer & Mandell 2007, Riordan 2017). Susan Herring har ad flere omgange været i gang med systematisk at kortlægge og fastlægge emojiers diskursive funk-

8 Et eksempel der ikke indeholder de formateringsfunktioner som tillader brug af emojier, er den krypterede asynkrone tovejskommunikationsform ”e-konsultation” som giver patienter mulighed for at kontakte lægen på skrift.

tioner (Herring & Ge-Stadnyk 2023, Herring & Dainas 2020, Herring & Dainas 2017) og er sammen med Dainas kommet frem til at den mest udbredte og basale grund til at bruge emoji'er er ønsket om at indikere "tone modification", dvs. "the use of an emoji to attribute a manner, attitude, or emotion to the text it accompanies" (Dainas & Herring 2021: 9), herunder at modificere og sikre sig mod eventuelle misforståelser af teksten. Brugt som modalitetsmarkører på lige fod med syntaks, ordtryk, tegnsætning og verbers modi fungerer emoji'er som en form for redskab til at forstå en teksts illokutionære, dvs. intenderede, kommunikative funktion (Austin, Urmson & Shisa 1982) og regnes som "illocutionary force indicating devices" (Herring & Ge-Stadnyk 2023). Dainas og Herring går endda så langt som til at påstå at der er sket en form for konventionalisering således at "popular face-representing emoji add tone by default" (Dainas & Herring 2021: 135) og gør at læseren nærmest kan 'høre' afsenderens stemme som fx smilende eller drilsk ud fra den valgte efterstillede emoji. I Hougaard og Rathjes undersøgelse fra 2018 rapporterede informanterne ligeledes at "help the understanding" var den vigtigste eller næstvigtigste årsag til at bruge emoji'er (2018: 779). "Det er så folk forstår i hvilken tone beskeden skal forstås", som en af informanterne forklarede (Hougaard & Rathje 2018: 780).

Afkodningen af den enkelte emoji kan dog kompliceres af semantisk diversitet og tvetydighed (Stark & Crawford 2015) – også på tværs af forskellige platforme, medier og kulturelle kontekster (Miller et al. 2016, Herring & Dainas 2017, Danesi 2017, An et al. 2018, Rodrigues et al. 2017), ligesom også brugernes alder påvirker afkodningen af de enkelte emojis (Herring & Dainas 2020). Ifølge Jaeger & Ares (2017) er særligt de gule ansigtsemojier udsat for en mangfoldig og kompleks aflæsning, men nogle emoji'er er mere tvetydige end andre. Ved at undersøge de 25 mest populære emoji'er fandt Miller et al. (2017) at 95,5 % af disse antropomorfe emoji'er blev forstået meget forskelligt, fx "Grinning Face with Smiling Eyes" hvis forskellige tolkninger (fra 'kampberedt' til 'ovenud lykkelig') særligt afhang af den store grafiske variation i afbildningen af emojiens mund. Den semantiske diversitet giver selvsagt en høj risiko for misforståelser.

3.2 Emoji'er som minimalrespons og social bekræftelse

En af de måder man i fysiske samtaler kan være aktivt lyttende på, er ved at afgive forskellige former for minimalrespons enten i form af bevægelser, fx

nik med hovedet, smil eller løft af øjenbryn, eller ved at sige lyde (*mm*, *mhm*) eller små ord (*ja*, *okay*) (Schegloff 1982) der indikerer at man som lyttende følger med i det der bliver sagt uden at tage ordet (Nielsen & Nielsen 2010). Den type umiddelbar og minimal feedback er i reglen ikke mulig i online skriftlig interaktion fordi denne oftest er kvasisynkron, forstået således at en sendt besked næsten altid er tilgængelig hos modtageren øjeblikkeligt, men uden at modtageren kan følge med i produktionen af beskeden undervejs som man kan i fysiske samtaler (Garcia & Jacobs 1999). I Messenger er det muligt at reagere på andres beskeder ved at 'klistre' en emoji direkte på deres tekst, hvad der minder om en ikketurtagende minimalrespons, jf. de første to ture i eksempel 3, hvor de to deltagere på den måde kvitterer for den andens besked uden at tage turen. En reaktionsemoji der står separat, hvad der ses længere ned i eksempel 3, repræsenterer en selvstændig tur. Begge typer kan have en interaktionel betydning i stil med bekræftere (Nielsen & Nielsen 2010: 102) der viser tilslutning til det kommunikerede, men også social forbundethed. I eksempel 3 viser K. "alignment" (Stivers 2008) ved med det præfererede "Ja!" at svare bekræftende på en anmodning, og ved at indsætte en emoji som selvstændig tur udviser K. tillige "affiliation" (Stivers 2008), dvs. "affektivt samarbejde" (Jørgensen 2018: 29) i form af en stærk tilslutning til den andens (undertegnede) forehavende og indstilling til emnet.

EKSEMPEL 3: EMOJI SOM MINIMALRESPONS

Ifølge Stark & Crawford hjælper emoji'er som en social teknik "people in digital environments [to] cope emotionally with the experience of building and maintaining social ties" (2015: 8); "the social button" (Gerlitz & Helmond 2013) rummer en relationel metabesked om gensidig interesse i at forstå og blive forstået.

4 DEN DIGITALE KROPS ANATOMI

I nedenstående afsnit 4.1 uddybes hvordan deltagerne med fremkomsten af forskellige typer skrevet onlineinteraktion, fx chat og sms, begyndte at digitalisere og virtualisere den parasproglige del af kommunikationen, både i form af 'nyskriftlige' resurser og billedlige elementer som fx emoji'er. Det er min påstand at den digitale krops anatomi har mange fælles træk med den fysiske krops anatomi, og at den i interaktionen spiller en rolle der minder om den fysiske krops, og jeg plæderer således i afsnit 4.2 for at se emoji'erne med Peirces begreber *ikon*, *symbol* og *indeks*. Dette uddybes med eksempler fra materialet i afsnit 4.3 om gestik og 4.4 om mimik. Brugen af emoji'er hvis fysiognomi er urealistisk overdrevet, fx med røde og blå ansigtsfarver, og en udbredt metaforisk brug af visse emoji'er kalder dog sandsynligvis på en udvidelse af forståelsesrammen, hvad jeg kort vil berøre i den efterfølgende diskussion i afsnit 5.

4.1 Digitalt parasprog

Helt tidligt blev nogle af de 'nyskriftlige' fænomener beskrevet som en kompensationsstrategi for tilføjelse af socioemotionelle tegn (Sproull & Kiesler 1986) der som kontekstualiseringsmarkører (Gumperz 1982) giver information om hvordan det skrevne skal forstås. Ud over grafiske elementer som fx skriftfarve og -type (fx Webding) bestod de nyskriftlige virkemidler af grafiske effekter som fx lydstavning, ordforkortning og emfaseangivelse (fx brug af store bogstaver) og mere situations- og handlingsorienterede elementer som fx emotes, der er kommandobaserede handlinger der "allows a user to express actions or internal states of mind" (Cherny 1999: 19), og regibemærkninger om udseende, gestik, mimik (Hougaard 2004, Crystal 2006). Udbredelse af særligt de situations- og handlingsorienterede grafiske virkemidler blev dels tilskrevet deltagernes behov for i tillempet form at tilføre den skriftlige interak-

tionssituation nogle af de parasproglige elementer kendt fra samtalsituationen (Giles, Stommel & Paulus 2017, Meredith & Potter 2013), dels deltagernes ønske om at betone nærværets intimitet og spontanitet (Hougaard 2004, Kelly & Watts 2015).

I den tidlige CMC-forskning blev kroppen fremhævet som fraværende eller maskeret. "[T]he typed text provided the mask" (Danet 1998: 129). Denne anonymitet tillod eksperimenter med identitet og køn (Turkle 1997), men også diskussioner af kropslige simulerede oplevelser (Bolter 1991). Med udgangspunkt i den franske forståelse af 'virtuel' som noget "som har Evne til at virke"⁹, blev kroppen "virtualiseret i teksten, tempoet og nærværet" (Hougaard 2004: 44). "The virtualization of the body is therefore not a form of disembodiment but a recreation, a reincarnation, a multiplication, vectorization, and heterogenesis of the human" (Lévy 1998: 43), og det kom i chat bl.a. til udtryk ved en udbredt brug af emotes eller virtuelle performativer¹⁰, dvs. performative sproghandlinger udtrykt i præsens indikativ og omkranset af asterisker. I skrevet onlineinteraktion tæller den virtuelle krops tegn ikke blot som noget beskrevet eller omtalt, men som noget der virker, dvs. frembringer en tilsigtet virkning¹¹. Forståelsen af disse kropstegn som virtuelle performativer peger på kroppens potentiale og virkekraft i interaktionen. "Den virtuelle interaktion beskæftiger sig ikke med hvad der er virkeligt eller uvirkeligt, sandhed eller løgn, men med hvad der er virksomt og appellerende" (Hougaard 2004: 45). Forestillingen om de virtuelle kropstegn som virksomme og ikke kun beskrivende bibringer afsenderens digitale tilstedeværelse og handling en højere grad af gyl-dighed og troværdighed.

Inden jeg i de følgende afsnit behandler kropssproget, vil jeg her berøre den del af vores parasproglige resurser der har med stemmen at gøre, dvs. stemmekvalitet, stemmestyrke etc. Stemmen har betydning for vores relationskommunikation og følelsestillkendegivelse (Jensen

9 Hentet fra Meyers Fremmedordbog fra 1970 (1837): <https://meyersfremmedordbog.dk/ordbog?query=virtuel>.

10 Jeg forstår performativer som sproghandlinger med sociale konsekvenser, dvs. hvis mening skabes i og med at de ytres.

11 Sherry Turkle (1995) berører kort de virtuelle performativers magt i sin beretning om personen der ikke kunne få en et uønsket virtuelt knus gjort betydningsløst og ugjort.

2009, Steensig 2001), men stemmerelaterede og prosodiske elementer er svære at overføre detaljeret til skriftsproget når man ikke bruger regulær lydskrift. Det er dog efterhånden alment anerkendt at brugen af versaler angiver emfatisk stemmestyrke, mens tegniteration bruges som tegn på lydforlængelse fx 'hvaaaad', og ordforkortning kan være en måde at markere afsnubning af trykssvage endelser på, fx 'ka du ik' (Hougaard 2014, Werry 1996). Desuden kan brugen af lydstavning ud over ordenes udtale indikere talestrømmens rytme, dvs. prosodiske elementer som det ses i følgende eksempel¹², hvor den mandlige chatter Dwølf vha. en virtuel performativ kilder S@ndr@, der reagerer meget talesprogsnært ved at lydstave to interjektioner 'ih' og 'nej'. Interjektionen 'ih' fremstår vokalforlænget pga. de fire efterstillede *h*'er, og interjektionen 'nej' tilføres en ekstra høj vokallydskvalitet fordi *j*'et erstattes iterativt af den høje vokal *i*. Svaret kommer dermed til at konnotere noget stereotyp feminint flirtende.

EKSEMPEL 4: LYDSTAVNING

Dwølf: *kilder sandra*

S@ndr@: *ihhhh neiii Dwølf*GGG*

Et andet sted i mine webchatdata reagerer deltageren SannePigen på nogle overvældende lykønskninger ved at hendes virtuelle krop afgiver tilsyneladende ufrivillige kropstegn som en performativ handling idet hun svarer følgende: "Takker *rødmer af alt den opmærksomhed*" (Hougaard 2004: 210). Generelt er disse webchatdata præget af et stort antal virtuelle performativer lige fra *vinker*, *tøsekrammer* og *hOp-PeR iVrIgT* til de mere specifikke og fiktioniserede som *hiver kitlen på* og *griber blidt*, der alle som virtuelle handlinger ansås som virksomme for deltagerens oplevelse af hinanden. Med Scott Sørensen og Walthers' ord foregik der en bevægelse fra referentiel til operationel kommunikation (2001). Mest udbredt var dog forkortelser for kropslige handlinger og reaktioner såsom *G* for 'griner' og *S* for 'smiler', der oftest optrådte som en form for "post-completion stance markers" (Schegloff 1996: 90). I følgende eksempel anvender afsenderen et *G*

¹² Eksemplerne er hentet fra Hougaard (2004).

for at markere et ironisk grin: ”-ejjiiii, jyder er gode nok...-se bare på Kim fra robinson...*G*”. Disse handlingsforkortelser, også kaldet netkronymer (Hougaard 2004), forsvandt dog med emojiernes entré.

Vi ved ikke præcist hvorfor emoji'er så hurtigt blev allemandsseje, men en hypotese kunne være at den forholdsvis gnidningsløse inkorporering af billedtegnene i vores online interaktion lod sig gøre fordi emoji'erne løste et essentielt problem (fx at visualisere følelser og kompensere for det manglende kropssprog) på en umiddelbart indlysende og anvendelig måde. Mens det kræver et vist kodekendskab at dechiffrere forløbere som emotikoner fx :'(der betyder 'græder', og netkronymer fx *V* for 'vinker' og LOL for 'Laughing Out Loud', er forståelsen og anvendelsen af emoji'erne mere intuitiv fordi deres form ligner det der repræsenteres, så meget. Det kan naturligvis diskuteres om der reelt er tale om en utilstrækkelighed i sproget, og et helt naturligt modargument vil være at skriftsproget har klaret sig glimrende uden emoji'er i mere end tusind år. Det er dog min grundantagelse at en forklaring dels skal hentes i de forhold den skriftlige interaktion produceres under, dels i en peirciansk forståelse af brugen af tegn.

4.2 En peirciansk forståelse af emoji'er

Godt 500 af de omkring 4000 emojis i Unicodekonsortiets seneste opdatering er relateret til den menneskelige krop. Mange emoji'er viser mennesker i bestemte situationer hvor de fx dyrker forskellige sportsgrene, bliver masseret eller befinder sig i forskellige familiekonstellationer eller roller, fx politibetjent eller kok. Hvad enten det drejer sig om emotikoner eller emoji'er, er de kendetegnet af fysisk lighed mellem det betegnede og det betegnende. Selv om emoji'en 🤪 er nemmere at afkode som julemand end emotikonet *<|:-) med samme betydning, er princippet bag begge typer tegn stadig at det skal ligne. Det er derfor min påstand at en 'Peirce-inspireret' forståelsesramme for de kropsligt funderede emoji'er kan hjælpe med at præcisere synspunktet om sammenhængen mellem krop og emoji. Ifølge Peirce har et tegn ”den grundstruktur at noget står for noget for nogen” (Togeby 2019: 21). Tegn refererer til noget andet på tre måder: via lighed (ikonisk), via fælles association og konvention (symbolsk) og via påvirkning (indeksikalsk); standardeksemplet på den indeksikalske reference er at røg in-

dekserer ild, eller at fodspor indekserer at her har nogen gået. Det er indlysende at emoji'er refererer til noget fordi de ligner (ikonisk) dette; en smilende emoji 😊 betyder det samme som et smilende ansigt, hvad der normalt vil forstås som en venlig og imødekommende mimik. Men en del af emoji'erne er snarere at regne som symboler hvis betydning vi i kraft af konventioner er enige om således at vi får samme mere eller mindre arbitrære association når vi ser bestemte symbolske tegn fx ❤️, der står for romantisk kærlighed eller positive følelser. Symbolers betydning er ofte almene og kulturelt specifikke og kan derfor forhandles. Emoji'er kan dog også referere til det som de betegner fordi de befinder sig i en årsags- eller nærhedsrelation til det betegnede (indeksikalsk), jf. Peirces definition: "Et *index* er et tegn, som refererer til det Objekt, som det betegner, i kraft af at det virkelig er påvirket af det Objekt." (Peirce 1995: 100). Det indeksikalske uddybes nedenfor.

Når det kommer specifikt til de kropslige emoji'er, er den ikoniske reference mest tydelig idet mange af emoji'erne ligner en nemt genkendelig kropsspositur eller -bevægelse eller mimik. En hånd med to spredte fingre viser V-tegnet (victory hand) ✌️, men samlet tommel- og pegefinger indikerer noget småt 🤏, og mange af de gule smiley'ers ansigts-træk kan nemt afkodes selv om den grafiske afbildning er let fortegnet og karikeret i sin forenkling, fx 🙄 der via øjnene, der er større end normalt for emoji'er, viser et ansigt hvis lille mund og sænkede øjenbryn udtrykker bekymring, bønfoldelse el. lign. En del af de kropslige emoji'er indeholder også symbolske elementer når øjnene erstattes af hjerter, stjerner eller dollartegn: 🍷, 🍷 og 🍷, munden af en lynlås: 🗨️, og næsen af en pinocchio-lang næse: 🤪 Dette giver smiley'erne symbolske betydningsnuancer i retning af henholdsvis kærlighed, begejstring, penge, tavshed og løgn fordi disse tegn i mange kulturer bruges med denne konventionaliserede betydning. Det kan naturligvis diskuteres hvor grænsen mellem ikonisk og symbolsk går. Til eksempel kan det at få en lang næse på dansk også betyde at blive snydt uden at nogen nødvendigvis har løjet for en. Dette idiom kan også antydes med en håndbevægelse gående fra næsen og nedad, så hvis det er den håndbevægelse der forsøges mimet, kan man argumentere for at det er et ikonisk tegn.

Endelig er det efter min mening oplagt også at undersøge emoji-brugen som en indeksikalsk handling fordi brugen af kropsemoji'er kan ses

som et udtryk for en tilskyndelse til at lade kroppen komme til orde. Den reference der er mellem en kropsemoji og det som emoji'en refererer til, virker i kraft af kausalitet eller nærhed. Det at bruge en opkastende eller kvalme emoji, 🤮 eller 🤢, indekserer som udgangspunkt det at føle kvalme uagtet om denne kvalme stammer fra sygdom eller væmmelse. Det at føle kvalme er en kropslig reaktion der ikke umiddelbart lader sig styre, og derfor er der ikke tale om en intentionel handling. At indsætte en emoji i en skrevet tekst er naturligvis en intentionel handling da tekster ikke skriver sig selv, men det at den kropslige reaktion mimes, kan ses som et forsøg på at bringe teksten tættere på den kropslige virkelighed.

Selv om tabel 1 nedenfor opdeler tegnbruken i de tre overordnede kategorier, er det efter min mening mere hensigtsmæssigt at tale om aspekter af betydning snarere end forskellige kategorier af betydning. Den opkastende emoji vil fx også kunne forstås gennem lighed idet en person der udtrykker afsky, kan ligne en der har kvalme eller er ved at kaste op. På lignende vis kan emoji'en der bøjer armen 🦵, både referere til en stærk arm (ikonisk tegnbrug) og forstås som indeksikalsk tegnbrug fordi der i de fleste kulturer er en kausal eller erfaringsbaseret sammenhæng mellem styrke og respekt. Det indeksikalske aspekt fun-derer sproget i kroppen – som en form for ekko af kropslige oplevelser. Der skabes forbindelse mellem den fysiske krop og den medierede og medialiserede krop, forstået således at det at være ”grøn i hovedet” in-dekserer kvalme, og ”grøn i hovedet”-emoji'en bruges ikonisk for det at se ud som om man har kvalme.

TABEL 1: PEIRCE-INSPIRERET OVERSIGT OVER EMOJIBRUG

	Forklaring	Mine eksempler og forklaringer
Ikonisk	Ligner kropsbevægelser eller ansigtsudtryk	👍 (jeg anerkender) 😁 (græder af grin) 😊 (lille smule / præcision)
Symbolsk	Konventionaliseret bestemmelse	💀 (jeg dør af grin) 🦵 (jeg anerkender, stærkt) 🙅 (nej/ikke godt) 🤦 (rundt på gulvet)
Indeksikalsk	Årsags- eller nærhedsrelation	👉 (henlede opmærksomhed) 🤮🤢 (symptom på foragt)

Særligt når det kommer til kropstegnene, vil jeg fremhæve indeksikaliteten, hvor det ikke så meget handler om tegnet (emojien) i sig selv, men i højere grad om det som emojien peger tilbage på mhp. at nærme sig en oplevelse eller følelse af noget fysisk. Med den forståelse kommer de kommunikerendes kroppe i kraft af oversættelsen til emojis tilstede i interaktionen gennem afsenderens pegen (gennem indeks) på deres vigtighed og virksomhed (jf. betydningen af virtuel). Den kropslige kommunikation der er essentiel i mundtlige samtaler, føres over i skriften som en augmented virtuel kropslighed. I følgende eksempel ”Spørg en anden 🙋” er den emoji der trækker på skuldrene, brugt som forklaring på hvorfor afsenderen sender den spørgende videre til en anden person. Emojien henviser til handlingen at trække på skuldrene hvad der både kan understrege og træde i stedet for udsagnet ”for jeg ved det ikke”. Emojien skaber en forklarende forbindelse mellem det verbale udsagn og kroppens udsagn. Emojierne kan ses som et forsøg på at overskride oplevelsen af mediering ved at øge en interpersonel transparens og gøre kroppen og handlingerne virksomme (jf. forståelsen af virtuel) og reducere oplevelsen af mediering (Bolter & Grusin 1999). På den måde bliver emojis en troværdighedshandling hvor de højner oplevelsen af u-middelbarhed og nærvær og dermed afsenderens autenticitet.

4.3 Digital gestik

Mange forskere har berørt det parasproglige i forbindelse med forståelsen af emojis funktioner (Novak et al. 2015, Na’aman, Provenza & Montoya 2017, Herring & Ge-Stadnyk 2023), men kun få går som Michael Schandorf og Lauren Gawne og Gretchen McCulloch i dybden med hvordan emojis og andre parasproglige resurser hjælper os med at skabe det betydningslag i interaktionen der formidles vha. gestik. Efter en kort gennemgang af de to forskningsbidrag sammenligner jeg deres tilgange med eksempler fra mit materiale og når frem til at det giver mening at operere med i alt seks kategorier for emoji-gestik.

I sin artikel om ”Mediated gesture” (2012) behandler Schandorf ikke emojis da de endnu ikke var udbredt på det tidspunkt, men han når til gengæld omkring adskillige andre typer tegn i sit for-

søg på at redegøre for disse som parasproglig kommunikation på Twitter. Schandorf betragter gestik som "the emotional grounding of social interaction" (Schandorf 2012: 335) og argumenterer for at se analogier mellem de medierede praksisser og forskellige fysiske gestik, og han påstår at både fysisk og medieret gestik "arise from the same embodied cognitive roots and needs to serve equivalent social and communicative functions" (Schandorf 2012: 321). Med udgangspunkt i Kendon der ser gestik som "as much a part of language as speaking is" (Kendon 2017: 168), fokuserer Schandorf på "co-speech gesture" (Schandorf 2012: 324) og arbejder desuden ud fra McNeills definition af gestik som "a multiplicity of communicative movements, primarily but not always of the hands and arms" (McNeill 2006: 58). Schandorf analyserer fx tegnet @ som en pegende gestus der henviser læseren til andre deltageres brugernavne og omformer disse til links, og det at skrive med en kombination af versaler og lydskrift ser han som en form for "transcriptions of vocal gestures" (Schandorf 2012: 330). Han konkluderer at "the compressed, extensive, paralinguistic emotional connections of phatic gesture are embodied in new forms afforded by new ways of 'keeping in touch'" (Schandorf 2012: 338).

I deres artikel "Emoji as digital gesture" (2019) konstaterer Gawne og McCulloch at selv om Schandorf (2012) har trukket paralleller mellem gestik og forskellige typer af digital skrivning, herunder emotikoner, så forbliver "the precise nature of the parallels between emoji and gesture" underudforsket (Gawne & McCulloch 2019). Uden at påstå at alle emojis fungerer som intentionel gestik, ønsker Gawne og McCulloch at vise at denne emojibrug folder sig ud over nogle kategorier der til dels overlapper med Schandorfs, som det ses i tabel 2, hvor jeg har suppleret gennemgangen med egne eksempler:

TABEL 2: EKSEMPLIFICERET FORKLARING AF SCHANDORF OG GAWNE & MCCULLOCHS KATEGORIER AF MEDIERET GESTIK

	Schandorf	Gawne & McCulloch	Betydning og brug	Mine eksempler
1	Deictic	Pointing	Spatiotemporal indikation og opmærksomhed	👉 Follow @xxxx for more
2	Rhythmic	Beat	Strukturering og emfase	Jeg 🎵 elsker 🎵 det 🎵
3	Imagistic	Illustrative, metaphoric ¹³	Illustrerende eller metaforisk imitation	Stop 🙅 👍
4	Expressive	Illocutionary	Intention, tonefald	Spørg en anden 🗣️ Kom nu 🙌
5	Emblem		Kulturspecifikke og konventionaliserede symboler	vi krydser fingre for din drøm går i opfyldelse 🙌🙌 👍
6		Backchannelling	Feedback og minimal-respons	👍 ❤️

Ifølge Gawne og McCulloch er der udbredt enighed om de første tre kategorier: Deictic/Pointing, Rhythmic/Beat og Imagistic/Illustrative/Metaphoric. Disse typer gestik kan siges at handle om at styre modtagerens opmærksomhed på forskellige måder, nemlig ved at pege, strukturere det (rytmiske) ordflow eller illustrere handlinger, tanker og abstrakte ideer. Deiktiske emoji'er kan både udpege noget betydningsfuldt og pege i en bestemt retning hvad der ofte ses på Instagram, hvor den pegende hånd fungerer handlingsanvisende fx i forhold til at opfordre til at begynde at 'følge' nogen, fx '👉 Follow (@xxxx for more'. Med rytmisk gestik kan man slå takten i en passage og understrege det sagte eller særligt betydningsfulde ord, eller med Kendons ord "beat the tempo of his locomotion" (Kendon 2004: 333). Ifølge Schandorf kan denne tegnbrug "create pauses, suspense/expectation/anticipation" (Schandorf 2012: 324) og angive en form for læserytme. Emoji'erne i et indlæg som 'Jeg 🎵 elsker 🎵 det 🎵' markerer en rytme som læses (eller formodes at blive læst) med fornemmelsen af pause mellem hvert ord og fungerer dermed som en fremhævelse eller betoning af hvert ord i udsagnet

13 Jeg har tilladt mig at slå "Illustrative" sammen med "Metaphoric" fordi Gawne og McCulloch forklarer begge kategorier som illustrerende noget konkret eller abstrakt, hvad der næsten svarer til Schandorfs "Imagistic".

på en anden måde end et afsluttende udråbstegn ville have gjort. Den imiterende gestik påpeger en form for lighed mellem emoji og gestus. I eksemplet 'Stop 🙌' er signalet fra den løftede hånd ret klart, men i fysisk interaktion ville denne type gestik virke temmelig uhøflig og ansigtstruende, måske fordi vi primært forbinder håndbevægelsen med ordensmagten eller en kraftig advarsel. Derfor kan emoji'en i stedet ses som en slags oversættelse af den måde man forestiller sig "stop" udtalt på, nemlig med særligt eftertryk og understregning af vigtigheden. Selv om vi genkender stop-hånden og let afkoder den pga. ligheden, er der altså ikke et 1:1-forhold mellem brugen af emoji'en og håndbevægelsen. Et andet eksempel på en imitation som ofte ses når man gerne vil have nogen til at ringe eller bruge telefonen, er 🙌. På dr_ultras spørgsmål om hvordan man imponerer et crush, svarer en yngre følger på Instagram til sidst at de da bare kan ringe (i form af en emoji) hvis de vil vide mere:

EKSEMPEL 5: EMOJIGESTIK

[rahmasahan7](#)

@dr_ultra man kan vise det man er god til som er specialt

fx. At ku' karate. 🙌

[dr_ultra](#)

@rahmasahan7 det var en idé ja 🙌

[rahmasahan7](#)

@dr_ultra 🙌

De tre øvrige kategorier (nr. 4-6) behandles forskelligt af forskerne idet Schandorf fokuserer på det konventionaliserede (Emblem) og på afsenderens sindstilstand (Expressive): "Actions that express or indicate emotion or state of mind are expressive gestures" (Schandorf 2012: 329), mens Gawne og McCulloch fremhæver det interaktionelle (Backchanneling) og afsenderens hensigt: "the intention of the speaker in saying a particular utterance" (Gawne & McCulloch 2019). Fælles for forskerne er en insisteren på at de behandlede tegn optræder med samme kommunikative og sociale funktion som gestik i samtaler. De digitale tegn er afledt af de kropslige tegn og supplerer den verbale kommunikation på samme måde.

De forskellige måder at forstå emoji'er på varierer afhængigt af synsvinkel, dvs. om man fokuserer på afsenderen (ekspressiv funktion) eller modtageren (konativ funktion) (Jakobson 1960). Dette kan illustreres

ved et eksempel: 'come on 🖐️' som enten kan forstås som en hilsende håndbevægelse mellem venner (fist-bump) der fortæller modtageren at han godt kan regne med den andens opbakning, eller forstås som en afsender der illustrerer sin frustration (punch) over den andens forsinkelse eller sløvhed. Konteksten vil være helt afgørende for forståelsen af en sådan emoji.

Schandorfs emblematiske kategori arbejder med kulturelt etablerede betydninger som fx emoji'en 🙌 der henviser til den udbredte skik med at krydse fingre som et håb eller ønske om noget godt som dr_ultra gør i følgende eksempel:

[dr_ultra](#)

[@vildemollegarden](#) vi krydser fingre for din drøm går i opfyldelse

Emojier der bruges som en form for minimalrespons, er som tidligere nævnt en almindelig praksis i sociale medier, også kendt som *likes* og *reaktioner*, som er et værktøj til indtryksstyring (Gerlitz 2013, Ozanne et al. 2017) eller minimale tegn på forståelse og mikroanerkendelse. Da samtalsens små feedbacktegn ikke er tilgængelige i skriftlig onlineinteraktion, overføres deres funktionalitet i nogen grad til brugen af bestemte emojier fx 🙌👍. Ifølge teorierne om minimalrespons er denne form for respons vigtig for at opretholde interaktionen og relationen, og man kan derfor mene at "the urge to produce a minimal response could explain the growing role of likes and other reactions on social media" (Stage & Hougaard 2018: 33).

4.4 Digital mimik

I dette afsnit viser jeg hvordan ansigtsemojier bruges som digital mimik der understreger, supplerer eller erstatter det skrevne indhold. Ud af de godt 500 kropsrelaterede emojier refererer 60 til kropsdele (primært hænder), hvoraf de fleste udfører en genkendelig gestik, og omkring 100 ansigtsemojier mimer forskellige ansigtsudtryk¹⁴ og kan

¹⁴ Unicodekonsortiet inddeler på deres Full Emoji List, v15.1 (<https://unicode.org/emoji/charts/full-emoji-list.html>) ansigtsemojierne i følgende underkategorier: smiling, affection, tongue, hand, neutral-sceptical, sleepy, unwell, hat, glasses, concerned og negative.

dermed rubriceres under Ekman og Friesens kategori "affective displays" (Ekman & Friesen 1969). Enkelte af ansigtsemojierne mimer hovedbevægelser, fx det at nikke med hovedet, lige som der også findes 'overkropsemojier' der mimer typiske kropsbevægelser som Ekman og Friesen indregner under nonverbal adfærd, fx en person der rækker hånden op.

Når dr_ultra på Instagram stiller spørgsmålet '@dxxxx hvor var du til fest henne? 😊😏', viser den første smilende emoji afsenderens imødekomende mimik idet denne spørger 'med et smil', mens emoji nummer to nok snarere understreger temaet i den supplerede tekst, nemlig det festlige. Ofte understreger dr_ultra det spørgende vha. en emoji med et undrende ansigt som i følgende eksempel: '@bxxxx hvad ville du forandre? 🤔'. Eftersom der allerede står et spørgsmålstegn der viser den spørgende modus, henleder den tænkende emoji med de sænkede øjenbryn i stedet tanken på eftertænkksomhed og kan være med til at forstærke oprigtigheden i ønsket om at få et svar idet afsenderens valg af emoji understreger at dr_ultra ikke bare spørger af ren høflighed. Denne eftertænkssomme emoji kan dog også forstås som udtryk for skepsis eller forbehold – i dette tilfælde i forhold til hvorvidt den adspurgte faktisk kan eller vil forandre noget.

Ofte er emojiernes billedsprog overdrevet i forhold til det subtile kropssprog hvad der fx ses i den udbredte brug af den emoji der skal forestille det at rulle rundt på gulvet af grin 😂 eller den emoji der har tårerne bredt strømmende ned ad kinderne 😭. Når dr_ultra ønsker en forklaring på hvordan det føles af være forelsket, lyder et af svarene: '@dr_ultra Ved det ikke syntes bare det klamt og mærkeligt at blive forelsket 🙄'. Emojien der står på hovedet, er højest sandsynligt ikke et nøjagtigt udtryk for den fysiske virkelighed, men snarere en mere metaforisk beskrivelse af den kropslige følelse af at være rundt på gulvet eller blot en indikation af at det er et svært og måske lidt skørt spørgsmål at skulle besvare.

I et svar på et andet af dr_ultras spørgsmål om hvorvidt det er ok at drille en man er forelsket i, viser emojierne både noget tilstræbt mimisk og lydligt: '@dr_ultra Øhm nej 🙄 det synes jeg heller ikke er spor ok okay hvis der er nogle der driller 😏 mig på en ond måde også kan jeg finde på at blive rigtigt bange 😱 for det'. De tre emoji angiver vha. an-

sigtsudtryk at afsenderen dels føler sig så trist at vedkommende kunne græde, dels at afsenderen kniber øjnene sammen pga. drillerier og bliver bleg af frygt, men de sidste to emoji'er er placeret temmelig usædvanligt inde i sætningerne og foranlediger derfor at de foranstillede ord forestilles udtalt med henholdsvis en bekymret og en beklemt stemmekvalitet. Her giver emoji'erne en fornemmelse af den aktuelle kropsfølelse og kan være med til at fremkalde en intonationsfornemmelse.

I de undersøgte facebookgrupper spillede emoji'erne en stor rolle i måden de mange medlemmer af grupperne kommunikerede sorg og medfølelse på. 91 % af alle kommentarerne indeholdt en eller flere emoji'er, og hele 29 % af kommentarerne bestod udelukkende af emoji'er hvor hjertet var mest udbredt. Grædende emoji'er forekom både som den triste med en enkelt tåre i øjenkrogen og som en hulkende emoji hvor gråden løber ned ad emojiens ansigt:

Hvor er det dog uretfærdigt 😞 det gør mig så ondt. R.I.P lille engel 😊💜💜💜
💜💜💜💜💜

Åh sikke en forfærdelig nyhed 😞 rip Miv. 😞😞😞

Da faren fortalte den forfærdelige nyhed om barnets død i en af facebookgrupperne, reagerede mange af deltagerne primært med emoji'er som i følgende eksempler

What!? 💜💜💜💜💜💜💜💜
:-/ ??? 😞😞😞😞😞😞😞
😞😞😞😞💜💜

Den umiddelbarhed der kan ligge i at kommunikere alene med emoji'er, stemmer fint overens med mediets muligheder og situationens behov for nærvær og sensitivitet. Kroppens spontane følelsesudtryk opleves mere autentiske og ærlige og dermed mere passende end reflekterede tilkendegivelser der ofte kan være præget af abstraktionens og eftertankens distance. Den verbalsproglige semantiske præcision er desuden krævende både at ind- og afkode, mens det at ty til de ekspressive, men også flertydige emoji'er på en gang rummer øjeblikkets impuls og krop-pens intensitet.

5 DISKUSSION

Emojier er ofte blevet fremhævet som følelses- eller intentionsinformation, og det har i denne artikel ikke været mit mål at tage afstand fra denne forståelse af hvad man bruger emojier til i skrevet onlineinteraktion. Tværtimod er det gennemgående argument i artiklen at emojier netop egner sig så godt til at formidle følelser og til at guide modtageren i at forstå afsenderens hensigt med det skrevne, dvs. den illokutionære funktion, fordi brugen af emojier og forståelsen af dem er kropsligt funderet. Deltagerne i skrevet onlineinteraktion bruger emojier som kompensation for den parasproglige information fordi emojierne i vid udstrækning ligner og føles som kropslig kommunikation.

Lebduska fremhæver at "the production of writing is not a disembodied activity of pure cognitive processes but is instead a physical activity" (2014) og ser emojiers visuelle komponent som afgørende for at de åbner "a gateway to non-discursive language" (Lebduska 2014: 1). Faktisk imødekommer emojier ifølge Lebduska de 'krav' der blev fremsat tilbage i slutningen af 1980'erne af forskerne Murr og Williams:

Since language shapes our perception of reality it is clear that new concepts of language must be developed with the emergence of the visual culture. Just as the practice of language in Western civilization, as served by speech and memory, was altered by the invention of an alphabet and later its encoding in books through monotype, so must it be altered again as a result of the invention of visual tools. (Murr & Williams 1988: 415)

Det er nok en overdrivelse at se emojiernes forandringspotentiale som noget der minder om trykkekunstens, men deltagerne i skriftlige online interaktioner tilpasser tydeligvis de teknologiske resurser til deres behov så den parasproglige del af kommunikationen bliver integreret. Kroppens supplement til kommunikation får efter min mening særligt i emojierne en mere rammende analog referent end tidligere set i skriftlig interaktion. Sammenligningen af emojier med gestik, mimik og stemmeføring rummer dog nogle svagheder. Der er mange ting der adskiller emojier fra parasproglige tegn: Antallet af emojier er begrænset, de vælges fra et tastatur, deres gengivelse særligt af mimik er stærkt forenklet, og emo-

jierne bruges ikke tæt synkroniseret med talestrømmen som gestik gør i en samtale (McNeill 1992). Nogle gange bruges kropsemojier på måder som man ikke ser i fysiske samtaler. Selv om '🦵' eksempelvis beskrives som 'Flexed Biceps' på emojipedia.com og forklares som repræsenterende begrebet *styrke* (symbolsk) eller begrebet *træner* (ikonisk), anvendes den stærke overarmsemoji ofte som en vurdering i stil med udtrykket 'Godt klaret', dvs. som en opmuntrende respons der minder om andre 'sociale knapper' brugt i sociale medier, dog ser man meget sjældent nogen vise deres bøjede overarm som respons i fysiske samtaler. Sammen med andre metaforiske anvendelser taler dette for ikke udelukkende at forstå brugen af kropsemojier på samme måde som fysiske kropstegn. Selv om der udføres eksperimenter med at udvikle "recognition systems for mapping symbolic hand gestures to analogous emojis" (Koh et al. 2019: 1), er en direkte oversættelse af den fysiske krop til digitale tegn som emoji'er således både vanskelig og kun til dels rammende.

En anden udfordring ved at se emoji'er som kropssprog er at vi ikke kan stole på en universel enighed om forståelsen af hver enkelt emoji. Selv om Ekman antager at der er syv universelle følelser, og at disse kan genkendes i menneskers mimik (Ekman & Friesen 1975), er de betydningsnuancer der formidles af mimik, gestik og stemmeføring langt flere og mere komplekse at fortolke. Det skyldes at det her gælder, som med enhver anden semiotisk resurce, at receptionsprocessen forløber som en fælles systematisk fortolkningsprocedure hvor den individuelle afsender forudser en afkodning, og den individuelle modtager foretager faktiske afkodninger af repræsentationer (Ravelli & Van Leeuwen 2018) – begge præget af kontekst i bredest mulige forstand:

'[U]nderstanding' itself is subject to the principle of contemporality, i.e. is limited by what, at any given time, participants are aware of and how they contextualize this in relation to past and (projected) future experience. (Harris 1998: 105, i Duncker 2019: 179)

Ligesom emotikoner kan emoji'er ses som "a highly sensitive, and versatile, semiological instrument that enables participants to calibrate the indeterminacy-determinacy balance" i deres udtalelser (Duncker 2019: 179), men måske er en vis grad af semantisk diversitet ikke uønskelig da

det dels åbner for en mere flydende, antydende og legende kommunikationsform, dels nemmere kan tilpasses forskellige kulturer og kontekster (Pohl, Domin & Rohs 2017, Herring & Dainas 2017).

6 KONKLUSION

Som kontekstmarkør og inferenspunkt hjælper emoji'er læseren med at identificere den sociale diskurs de er involveret i. De er videreudviklinger af og supplerer til tidligere kompenserende funktioner i online interaktion så som emotikoner, versaler og andre former for lydefterligning (Pavalanathan & Eisenstein 2016, Hougaard 2004), men de kan også fungere som 'illocutionary force indicating devices' (Dresner & Herring 2010, 2013). Emoji'er bruges desuden som følelsesangivelse og som samtalebidrag i sig selv, fx når tommel op-emoji'en eller den lattemilde emoji bruges som minimalrespons (Herring & Dainas 2017).

Med denne artikel har jeg ønsket at supplere forståelsen af emoji'er med en kropsfunderet begrundelse for den udbredte brug af emoji'er. Via Peirces semiotiske tegnforståelse har jeg vist hvordan brugen af emoji'er både er ikonisk, symbolsk og indeksisk: Ikonisk fordi emoji'er ligner det som de betegner, symbolsk fordi betydningen af mange emoji'er er bestemt via konvention, og indeksisk fordi særligt kropsemoji'erne skaber forbindelse mellem den fysiske krop og den medierede og medialiserede krop. Emoji'er bruges som en kropsforankret semiotisk resurse der kompenserer for det manglende kropssprog idet kropsemoji'ernes mimik og gestik let fortegnet ligner den fysiske krops bevægelser og ansigtsudtryk. Kropsemoji'er bruges som digital mimik og gestik og kan tilmed tolkes som tillempede angivelser af tonefald og prosodi. Som kontekstualiseringstegn hjælper emoji'er fortolkningsprocessen, men bringer også kroppens kommunikation og nærvær ind i interaktionen og fremstår som manifestationer af noget der kan være svært at udtrykke skriftligt (Salló 2011: 8, Herring, Stein & Virtanen 2013). Som digitale kropstegn viser emoji'er tilbage til den fysiske krop og skaber en forbindelse til den selv om skriftlige interaktionen egentlig er kropsløs.

Den digitale krop materialiserer sig på forskellig vis, og selve det at taste på et tastatur og finde den rigtige emoji er også en kropslig aktivitet. Hvad enten man som Sundén (2003) kalder det et overlap mellem den digitale og den fysiske krop, eller man som i denne artikel ser emo-

jier som digitale kropstegn der gennem en form for indeksikalisering henleder opmærksomheden på den fysiske krop og lader den komme til orde, er jeg med min undersøgelse nået frem til at konstatere at kroppen har en central betydning særligt for brugen af kropsemojier. Som kropstegn understreger og supplerer emojiernes verbalsprog og gør den ofte hastigt producerede interaktion tydeligere og mere nuanceret, appellerende og nærværende.

TAK

Jeg vil gerne takke en anonym fagfælle samt Jacob Thøgersen og Michael Nguyen fra NyS-redaktionen for grundige og konstruktive kommentarer til en tidligere version af artiklen.

Tina Thode Hougaard, lektor
Afdeling for Nordiske Studier, Aarhus Universitet
north@cc.au.dk

LITTERATUR

- Amin, H. 2022. Emojis and the neoliberal coding of diversity: A monocultural multiculturalism. *on_culture (online)* 14. 1-26. DOI: 10.22029/oc.2022.1302.
- An, J., T. Li, Y. Teng & P. Zhang. 2018. Factors influencing emoji usage in smartphone mediated communications. G. Chowdhury, J. McLeod, V. Gillet & P. Willett (red.), *Transforming digital worlds*. iConference 2018. Lecture Notes in Computer Science vol 10766. 423-428. Springer, Cham. DOI: 10.1007/978-3-319-78105-1_46.
- Androutsopoulos, J. 2011. Language change and digital media: A review of conceptions and evidence. T. Kristiansen & N. Coupland (red.), *Standard languages and language standards in a changing Europe*. 145-159. Oslo: Novus. DOI: 10.1515/9783110472226-033.
- Androutsopoulos, J.K. 2018. Digitale Interpunktion: Stilistische Ressourcen und soziolinguistischer Wandel in der informellen digitalen Schriftlichkeit von Jugendlichen. A. Ziegler (red.), *Jugendsprachen/Youth languages: Aktuelle Perspektiven internationaler Forschung/Current perspectives of international research*, 722-748. Berlin: De Gruyter.

- Austin, J.L. 1982. *How to do things with words: the William James lectures delivered at Harvard University in 1955*. 2. udg. Oxford: Oxford University Press.
- Bai, Q., D. Qi, M. Zhe & Y. Maokun. 2019. A systematic review of emoji: Current research and future perspectives. *Frontiers in Psychology* 10. DOI: 10.3389/fpsyg.2019.02221.
- Barbieri, F., K. German, R. Francesco & S. Horacio. 2016. How cosmopolitan are emojis?: Exploring emojis usage and meaning over different languages with distributional semantics. *Proceedings of the 2016 ACM on Multimedia Conference*, 531-533. DOI: 10.1145/2964284.2967278.
- Berthelsen, U.D., T.T. Hougaard & M.V. Christensen. 2019. Medialektur i et grammatisk og didaktisk perspektiv. Y. Goldshtein, I.S. Hansen & T.T. Hougaard (red.), *17. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog* 17, 95-111. Aarhus Universitet.
- Bolter, J.D. & R. Grusin. 1999. *Remediation: understanding new media*. Cambridge, MA: MIT Press. DOI: 10.1108/ccij.1999.4.4.208.1.
- Bolter, J.D. 1991. *Writing space: the computer, hypertext, and the history of writing*. Hillsdale, N.J.: L. Erlbaum Associates.
- Cherny, L. 1999. *Conversation and community. Chat in a virtual world*. Lealand Stanford Junior University: CSLI Publications.
- Cohn, N., J. Engelen & J. Schilperoord. 2019. The grammar of emoji? Constraints on communicative pictorial sequencing. *Cognitive Research: Principles and Implications* 4(1). 2-18. DOI: 10.1186/s41235-019-0177-0.
- Cramer, H., P.d. Juan & J. Tetreault. 2016. Sender-intended functions of emojis in US messaging. *Proceedings of the 18th International Conference on Human-Computer Interaction with Mobile Devices and Services*, 504-509. New York: ACM. DOI: 10.1145/2935334.2935370.
- Crystal, D. 2006. *Language and the Internet*. 2. udg. Cambridge: Cambridge University Press.
- Daft, R.L. & R.H. Lengel. 1984. *Information richness: a new approach to managerial behavior & organizational design*. L.L. Cummings & B. M. Staw (red.), *Research in organizational behavior*, Vol. 6, 191-233. Homewood, IL: JAI Press. DOI: 10.21236/ADA128980.
- Dainas, A. & S.C. Herring. 2021. Interpreting emoji pragmatics. C. Xie, F. Yus & H. Haberland (red.), *Approaches to internet pragmatics: Theory and practice*, 107-144. Amsterdam: John Benjamins. DOI: 10.1075/pbns.318.04dai.

- Danesi, M. 2017. *The semiotics of emoji, Bloomsbury advances in semiotics*. London: Bloomsbury Academic. DOI: 10.5040/9781474282024.
- Danet, B. 1998. Text as mask: Gender, play, and performance on the Internet. S.G. Jones (red.), *Cybersociety 2.0: Revisiting computer-mediated communication and community*, 129-158. Thousand Oaks, CA: SAGE. DOI: 10.4135/9781452243689.n5.
- Dresner, E. & S.C. Herring. 2010. Functions of the nonverbal in CMC: Emoticons and illocutionary force. *Communication theory* 20(3). 249-268. DOI: 10.1111/j.1468-2885.2010.01362.x.
- Dresner, E. & S.C. Herring. 2013. *Emoticons and illocutionary force*. Dordrecht: Springer Netherlands. DOI: 10.1007/978-94-007-7131-4_8.
- Due, B.L. 2016. Fælles orientering som ressource for idéudvikling: En single case-analyse baseret på Distributed Cognition (DC) & Conversation Analysis (CA). *NyS, Nydanske sprogstudier* 1(50). 86-119. DOI: 10.7146/nys.v1i50.23799.
- Duncker, D. 2019. *The reflexivity of language and linguistic inquiry: Integrational linguistics in practice*. London: Routledge. DOI: 10.4324/9781351060394.
- Dürscheid, C. & C.M. Siever. 2017. Jenseits des Alphabets – Kommunikation mit Emojis. *Zeitschrift für germanistische Linguistik* 45(2). 256-285. DOI: 10.1515/zgl-2017-0013.
- Ekman, P. & W.V. Friesen. 1969. The repertoire of nonverbal behavioral categories. *Semiotica* 1. 49-98. DOI: 10.1515/semi.1969.1.1.49.
- Ekman, P. & W.V. Friesen. 1975. *Unmasking the face: A guide to recognizing emotions from facial clues*. Prentice Hall: Englewood Cliffs.
- Evans, V. 2017. *The emoji code: the linguistics behind smiley faces and scaredy cats*. New York: Picador.
- Garcia, A.C. & J.B. Jacobs. 1999. The eyes of the beholder: Understanding the turn-taking system in quasi-cynchronous computer-mediated communication. *Research on Language and Social Interaction* 32(4). 337-367. DOI: 10.1207/S15327973rls3204_2.
- Gawne, L. & G. McCulloch. 2019. Emoji as digital gestures. *Language@Internet* 17(2).
- Gerlitz, C. & A. Helmond. 2013. The like economy. *New Media and Society* 15(8). 1348-1365. DOI: 10.1177/1461444812472322.
- Giles, D., W. Stommel & T.M. Paulus. 2017. The microanalysis of online data: The next stage. *Journal of Pragmatics* 115. 37-41. DOI: 10.1016/j.pragma.2017.02.007.
- Gumperz, J.J. 1982. *Discourse strategies*. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: 10.1017/CBO9780511611834.

- Hansen, M.H. & A.C. Stæhr. 2021. Sproglige generationsforskelle på de sociale medier. *NyS, Nydanske Sprogstudier* 1(59). 113-156. DOI: 10.7146/nys.v1i59.121811.
- Herring, S.C. & J. Ge-Stadnyk. 2023. Emoji and illocutionarity: Acting On, and acting as, language. M. Gill, A. Malmivirta & B. Warvik (red.), *Structures in discourse: Studies in interaction, adaptability, and pragmatic functions*, 123-154. Amsterdam: John Benjamins.
- Herring, S.C. & A.R. Dainas. 2020. Gender and age influences on interpretation of emoji functions. *ACM Transactions on Social Computing* 10 (Special Issue on Emoji Understanding and Applications in Social Media). 1-26. doi: DOI:10.1145/3375629.
- Herring, S.C. & A.R. Dainas. 2017. "Nice picture comment!" Graphicons in Facebook comment threads. *Proceedings of the Fiftieth Hawai'i International Conference on System Sciences*. DOI:10.24251/HICSS.2017.264.
- Herring, S.C., D. Stein & T. Virtanen. 2013. Introduction to the pragmatics of computer-mediated communication. S.C. Herring, D. Stein & T. Virtanen (red.), *Handbook of pragmatics of computer-mediated communication*, 3-31. Berlin: Mouton. DOI: 10.1515/9783110214468.
- Hjarvard, S. 2007. Sprogets medialisering. *Språk i Norden*. 29-45.
- Hougaard, T.T. 2004. *Nærmest en leg. En undersøgelse af sprog og interaktion i dansk webchat*. Ph.d.-afhandling. Aarhus Universitet.
- Hougaard, T.T. 2014. Sproglige forandringer i de nye medier : fra chatstil til hashtag-poesi. *NyS, Nydanske Sprogstudier* 46. 39-66. DOI:10.7146/nys.v46i46.17524.
- Hougaard, T.T. 2020. Emojis. *Tænkepauser* (84). Aarhus: Aarhus Universitetsforlag. DOI: 10.2307/j.ctv34wmr49.
- Hougaard, T.T. & L.B.C. Lund. 2019. Mediale træk i digitale dialoger. *Språk i Norden* 49(1). 7-23.
- Hougaard, T.T. & M. Rathje. 2018. Emojis in the digital writings of young Danes. A. Ziegler (red.), *Jugendsprachen/Youth Languages. Aktuelle Perspektiven internationaler Forschung/Current Perspectives of International Research*, 773-806. Berlin: De Gruyter. DOI: 10.1515/9783110472226-035.
- Jaeger, S.R. & G. Ares. 2017. Dominant meanings of facial emoji: Insights from Chinese consumers and comparison with meanings from internet resources. *Food Quality and Preference* 62. 275-283. DOI: 10.1016/j.foodqual.2017.04.009.
- Jakobson, R. 1960. Closing statement: Linguistics and poetics. T.A. Sebeok, *Style in language*, 350-377. New York og London: The Technology Press of Massachusetts Institute of Technology og John Wiley & Sons.

- Jensen, T.W. 2009. Følelser og sprog - den verbale manifestation af følelser i sproglig interaktion. *NyS, Nydanske Sprogstudier* 37. 34-60. DOI: 10.7146/nys.v37i37.13502.
- Junge, T.A. 2019. Hører du overhovedet efter? En undersøgelse af talerens mimik i en situation med manglende respons. *NyS, Nydanske Sprogstudier* 56. 133-158. DOI: 10.7146/nys.v1i56.111288.
- Jørgensen, M. 2018. Samtalegrammatik i skriftlig online interaktion: En analyse af de tre kommentarindledende partikler *altså*, *øhm* og *hm* i to danske Facebookgrupper. *Skandinaviske sprogstudier* 9(1). 24-51. DOI: 10.7146/sss.v9i1.109462.
- Kelly, R. & L. Watts. 2015. Characterising the inventive appropriation of emoji as relationally meaningful in mediated close personal relationships. *Experiences of technology appropriation: Unanticipated users, usage, circumstances, and design*. University of Bath.
- Kendon, A. 2004. *Gesture: Visible action as utterance*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kendon, A. 2017. Reflections of the "gesture-first" hypothesis of language origins. *Psychon Bull Rev* 24. 163-170. DOI: 10.1017/CBO9780511807572.
- Koh, J., J. Cherian, P. Taele & T. Hammond. 2019. Developing a hand gesture recognition system for mapping symbolic hand gestures to analogous emojis in computer-mediated communication. *ACM transactions on interactive intelligent systems* 9(1). 1-35. DOI: 10.1145/3297277.
- Lebduska, L. 2014. Emoji, emoji, what for art thou? *Harlot* 12. DOI: 10.15760/harlot.2014.12.6.
- Lévy, P. 1998. *Becoming virtual: reality in the digital age*. New York: Plenum.
- Malinowski, B. 1923. The problem of meaning in primitive languages. C.K. Ogden & I.A. Richards (red.), *The meaning of meaning*, 451-510. London: Routledge & Kegan Paul.
- Martin, J. R. & M. Zappavigna. 2019. Embodied meaning: a systemic functional perspective on paralinguistic. *Functional linguistics* 6(1): 1-33. DOI: 10.1186/s40554-018-0065-9.
- McNeill, D. 1992. *Hand and mind - What gestures reveal about thought*. Chicago: University of Chicago Press.
- McNeill, D. 2006. Gesture: A psycholinguistic approach. R.E. Asher & J.M.Y Simpson (red.), *The Encyclopedia of Language and Linguistics*, 58-66. DOI: /10.1016/B0-08-044854-2/00798-7.

- Meredith, J. & J. Potter. 2013. Conversation analysis and electronic interactions: Methodological, analytic and technical considerations, H. Lim & F. Sudweeks (red.), *Innovative methods and technologies for electronic discourse analysis*, 370-393. Hershey, PA: IGI Global.
- Miller, H., D. Kluver, L. Thebault-Spieker, L. Terveen & B. Hecht. 2017. Understanding emoji ambiguity in context: The role of text in emoji-related miscommunication. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, 152-161 DOI: 10.1609/icwsm.v11i1.14901.
- Miller, H., J. Thebault-Spieker, S. Chang, I. Johnson, L. Terveen & B. Hecht. 2016. "Blissfully happy" or "ready to fight": Varying interpretations of emoji, 259-268. *International AAAI Conference on Web and Social Media*.
- Moschini, I. 2016. The "face with tears of joy" emoji. A socio-semiotic and multimodal insight into a Japan-America mash-up. *HERMES-Journal of Language and Communication in Business* 55. 11-25. DOI: 10.7146/hjlb.v0i55.24286.
- Murr, L.E. & J.B. Williams. 1988. Half-brained ideas about education: Thinking and learning with both the left and right brain in a visual culture. *Leonardo* 21(4). 413-419. DOI: 10.2307/1578704.
- Na'aman, N., H. Provenza & O. Montoya. 2017. MojiSem: Varying linguistic purposes of emoji in (Twitter) context. *Proceedings of the 55th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics- Student Research Workshop*. 136-141. Vancouver: Association for Computational Linguistics. DOI: 10.18653/v1/P17-3022.
- Nielsen, M.F. & S.B. Nielsen. 2010. *Samtaleanalyse*. Fredriksberg: Samfundslitteratur.
- Novak, P.K., J. Smailović, B. Sluban & I. Mozetič. 2015. Sentiment of emojis. *PLoS One* 10(12). 1-21. DOI: 10.1371/journal.pone.0144296.
- Ozanne, M., A.C. Navas, A.S. Mattila & H.B. Van Hoof. 2017. An investigation into Facebook "liking" behavior - an exploratory study. *Social Media + Society* 3(2). DOI: 10.1177/2056305117706785.
- Pavalanathan, U. & J. Eisenstein. 2016. Emoticons vs. emojis on Twitter: A causal inference Approach. *ArXiv abs/1510.08480*.
- Peirce, C.S. 1995. *Semiotik og pragmatisme. Moderne tanker*. København: Samlerens Bogklub.
- Pohl, H., C. Domin & M. Rohs. 2017. Beyond just text: Semantic emoji similarity modeling to support expressive communication. *ACM transactions on computer-human interaction* 24(1). 1-42. DOI: 10.1145/3039685.

- Provine, R.R., R.J. Spencer & D.L. Mandell. 2007. Emotional expression online: Emoticons punctuate website text messages. *Journal of Language and Social Psychology* 26(3). 299-307. DOI: 10.1177/0261927X06303481.
- Quinta, N. da , E.S. Cruz, Y. Rios, B. Alfaro & I.M.d. Maraón. 2023. What is behind a facial emoji? The effects of context, age, and gender on children's understanding of emoji. *Food Quality and Preference* 105(3). DOI: 10.1016/j.foodqual.2022.104761.
- Ravelli, L.J. & T.V. Leeuwen. 2018. Modality in the digital age. *Visual communication*. 17(3). 277-297. DOI: 10.1177/1470357218764436.
- Riordan, M.A. 2017. Emojis as tools for emotion work: Communicating affect in text messages. *Journal of Language and Social Psychology* 36(5). 549-567. DOI: 10.1177/0261927X17704238.
- Rodrigues, D., D. Lopes, M. Prada, D. Thompson & M.V. Garrido. 2017. A frown emoji can be worth a thousand words: Perceptions of emoji use in text messages exchanged between romantic partners. *Telematics and Informatics* 34(8). 1532-1543. DOI: 10.1016/j.tele.2017.07.001.
- Salló, S. 2011. The faces of messenger emoticons in the virtual communication. *Acta Universitatis Sapientiae. Social Analysis* 1(2). 307-332.
- Schandorf, M. 2012. Mediated gesture: Paralinguistic communication and phatic text. *Convergence: The international Journal of Research into New Media Technologies* 19(3). 319-344. DOI: 10.1177/1354856512439501.
- Schegloff, E.A. 1982. Discourse as an interactional achievement: some uses of 'uh huh' and other things that come between sentences. D. Tannen (red.), *Analyzing discourse: Text and talk*, 71-93. Georgetown: Georgetown University Press.
- Schegloff, E.A. 1996. Turn organization: one intersection of grammar and interaction. E. Ochs, E.A. Schegloff & S.A. Thompson (red.), *Interaction and grammar*, 52-133. United Kingdom: Cambridge University Press. DOI:10.1017/CBO9780511620874.002.
- Scott Sørensen, A. & B.K. Walther. 2001. *Cyberflux: digital kunst og kommunikation, Cyberflux; 1*. Odense: Odense Universitetsforlag.
- Skovholt, K., A. Grønning & A. Kankaanranta. 2014. The communicative functions of emoticons in workplace e-mails: :-). *Journal of Computer-Mediated Communication* 19. 780-797. DOI:10.1111/jcc4.12063.
- Sproull, L. & S. Kiesler. 1986. Reducing social context cues: Electronic mail in organizational communications. *Management Science* 32(11). 1492-1512. DOI: 10.1287/mnsc.32.11.1492.

- Stage, C. & T.T. Hougaard. 2018. *The language of illness and death on social media. An affective approach*. D.R. Christensen & K. Sandvik (red.), *Sharing death online*, Vol. 1. Bingley: Emerald Publishing.
- Stark, L. & K. Crawford. 2015. The conservatism of emoji: Work, affect, and communication. *Social Media + Society* 1(2). 87-96. DOI:10.1177/2056305115604853.
- Steensig, J. 2001. *Sprog i virkeligheden: bidrag til en interaktionel lingvistik*. Århus: Aarhus Universitetsforlag.
- Stivers, T. 2008. Stance, alignment, and affiliation during storytelling: When nodding is a token of affiliation. *Research on language and social interaction* 41(1). 31-57. DOI: 10.1080/08351810701691123.
- Sundén, J. 2003. *Material virtualities*. New York: Peter Lang.
- Togeby, O. 2019. *Om tegn analogi, konvention, situationalitet*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag. DOI:10.2307/j.ctv34wmv9b.
- Turkle, S. 1997. *Life on the screen: identity in the age of the internet*. New York: Touchstone.
- Watzlawick, P., J.B. Bavelas & D.D. Jackson. 1967. *Pragmatics of human communication: a study of interactional patterns, pathologies, and paradoxes*. New York: W. W. Norton.
- Werry, C.C. 1996. Linguistic and interactional features of Internet Relay Chat. S.C. Herring (red.), *Computer-mediated communication. Linguistic, social and cross-cultural perspectives*, 47-63. Amsterdam: John Benjamins. DOI: 10.1075/pbns.39.06wer.